

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 15. Illic erit gaudium impermixtum, quale hic nullum reperitur, sed pænis permixtum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

eius essentia, eadem eius diuitia, quae sanctis communicabuntur ad cuiusque mensuram meritorum, in quo gloriosa varietas elucebit.

S. 15. Ille erit gaudium impermixtum, quale hic nullum reperitur, sed paucis permixtum.

29 **E**xaggerat Propheta hoc Dei coniuiuium, in quo vinum haurit, ut vindemia defecata, id est est vinum meracum. Apud omnes Auctores, tam factos quam prophanos, & apud quoslibet hominum nationes, vinum, symbolum est laetitiae, & gaudii omnesque consentiunt dicto Dauidis. *Vinum laetificat cor hominis.* Quinimo narrat Spiritus S. quod alius introduxerit loquentem vineam, quod inter omnes terrae plantas, fructus eius talis esset, qui laetificat Deum & homines. Asserit, quod Deum laetificet: eo quod ipse Deus statuerit, ut in sacrificiis laetitiae, vinum funderetur, & hinc Gentiles hoc sumptuerunt, ut quod omnium primum Diis suis offerrent, esset vinum pretiosissimum. Nominatim vero vinum offerrebant, (inquit Iustinus Martyr) in sacrificiis Solis, quem vt supremum Deum venerabantur, & vocabant: *Mundi laetitiam.* Vinum de Poetarum facile Princeps Virgilius vinum appellabat; *Munera laetitiaeque Dei.* De quo mira refert Philo ab omnibus auctoribus auctor habitus irrefragabilis quod igitur dicit, quod in illo coniuiui Deum electis suis vinum propinabit pretiosissimum, merum, *vindemia defecata.*

L. De plan per hoc innuit, quod eos laetitia perfunder purificat. **Nos ad hunc**, ac merito deliniet gaudio, sine vlla seu parua sinem & seu magna vllius rilla, & seu doloris permixtio. **li. de Te.** ne. In hac vita, nullum tale cognoscitur vinum, cum nullum sit gaudium tam purum, quod non sit lym, hatum ac foecibus spurcatum. Hoc optime dicit, qui de illo biberat ad satietatem, Rex scilicet Salomon, qui huius in laetitia vitae varios enarrans euentus ait, *Risus dolore miscebitur, & extrema gaudii luctus occupat.* Non ait dolor risu miscebitur, quia dolores tam meros haurimus, vt nec risus vmbra, seu gaudii guttula illi misceatur, nobisque occurrunt, sic vt nec rimulam relinquunt, ne vni quidem passui aut vt magis consolationis: & saepe numero succedunt tibi, inuicem, ita vt dolor vnus alteri & alteri conneclatur ac commiscetur, & quocumque oculos conuerteris, nihil nisi labores offundis, nihil nisi dolores apprehendis. Iobum affligit tristis nuntius, a Sabaeis armenta bouum ac aliarum referens ablata, huic risus non succedit, nec

gaudium, sed tribulatio grauior, accurrit nuntius alius, quali mala sibi inuicem inuectens, qui dicit: *Ignis Dei cecidit e caelo & tacitus oues perosque consumpsit.* Huic alter succedit, qui inter alia haec tristitia nuntiat: a Chaldaeis direptos camelos & percussosque pueros gladio. Et dum sperandum sibi fore et aliquid a filiis leuamen tribulationis, adest alter, qui refert illos sub ruina domus contritos sepulchrosque miserando infortunio: dum autem in se reuersus sibi posset de sanitate gratulari, eum iam illi caetera desessent, ena capi et vsque ad calcem totus lepra conspersus sedet in sterquilinio, dolorum poenarumque colluues, dum sibi inuicem manus dant, & vna alteri poena concatenatur dolorem dolori succedere poenam poenae connecti exemplo discis quotidianum, verumtamen sine dolore gaudium, sine luctu tripudium, sine morore risum, quis inueniet? dum enim risus tibi offertur occasio, continuo accurrit dolor, qui vinum diluat & ne sit purum insulcat, *Risus dolore miscebitur, & extrema gaudii luctus occupat.*

Maxima Sarae offertur anxia laetitiae, dum se pragnantem lata demiratur, omni tam spe ablata filios generandi: quocirca est effusa in risum dum ei Dei nuntius filii praenuntiat natiuitatem, eum eius sterilitas seu cunctis superuenisset: tantoque gaudio demulcebatur, ut filium iam natum Isaac enseruet appellandum, id est risum: *Risum fecit mihi Deus.* Confestim vero gaudium illud dolore & anxia sollicitudine diluitur: videt Agar ancilla filium, in filium suum insula gentem eum contemnentem, persequentem, vnde continuo agitata tumultu de remedio cogitat, vltimulque cum Abraham marito contendit animosa. Gestiebat praegaudios Rebecca iam partu vniua, post multos annos in matrimonio frustra consumptos, & vt ob rem quam adeo sitienter experierat, imo sibi vita chariorem duebat summa laetitia perfundebar: attamen, mox succedit dolor, quem vtero suo sentiebat vehementer mirum, *Collidebantur in vtero eius parvuli,* quo ad portas mortis saeuista rapiebatur: vnde tristis exclamat: *Si sic futurum erat, vt quid necesse fuit concipere?* Tanta laetitia exultat Rachel, se a Deo ventris fructu saecundam conspiciat, quanto prius dolore ob sterilitatis vitium contabuerat, ac cito citius *Risus dolore miscebitur,* dum partus cruciata tormentis, haec eius vniuissima fuerunt verba: quibus an ma eius corpore eucllebar, & hoc extremum perorat, vt natum filium vocarent Benoni, id est filium doloris: tantum enim ex partu cruciatur torquebatur: vt an-

31111

Notat illud. Dabit, quod petit, dum de Christo loquitur. Arbores terra fructum non dant sed hoc tantum de illis dicitur, quod ferunt fructum. Ita signat D. Ambrosius. Ligna terra fructum non dare, sed ferre dicuntur. Dare quippe supponit voluntatem: proprie loquendo Christus libere dat, perfecta que liberalitate: Dat omnibus assuetor: lignum vite & sapientia, ait D. Ambrosius. Dat fructum, hoc est, largitur donat Expendit secundum: In tempore suo. In beata illa vita, dat continuo fructum suum, ut vidit D. Ioannes, quod semper daret & ferret fructus suos. At in hac vita, nequaquam. Hic enim fumus, in illo ad proclaudendum, ubi necesse est virtutum sit exercitium, proinde conuenit aliquo nos tempore illis destitui: Si lignum sapientia est, cur in tempore dabit, & non semper? Possit

D. Am. In Ps. 1 Tom. 4

(inquit) sapientia semper fructum dare, sed quia sapientia est, debet sapienter dare, dispensare prudenter. Et tu legis: quia dispensatorem fidelium, & prudentem constituit Dominus super familiam suam, ut det illi in tempore tritici mensuram in tempore, utique non semper. Tunc debet semper dare (sicut et in celo) quando nos plenam mensuram mereamur accipere. Sicut hic extremum tempus fructum, ita illic dabit fructum bonis in desinentibus, ut resurrectionis eius consortium capere ac feruare possimus. Nunc non possimus in hoc seculo non sustinemus. Hic enim corruptela est, & cauendum est, ne corrumperemus bonos fructus, quos lignum vite daret, quia nunc corrupti, illic autem incorrupti

D. Aug. L. Medit. c. 21. & l. Mand. c. 8. Tom. 9.

Hinc tantum tadebat D. Aug. vitæ presentis quantum ipse præclaris hisce verbis nobis exponit. Tadebat me Domine, valde vite huius, & istius arum nosa peregrinationis. Vita hæc vita misera, vita castuca, vita incerta, vita laborosa, vita immunda, plena miseriis & erroribus, que non est vita dicenda, sed mors, in qua momentis singulis morimur per varios mutabilitatis defectus, diuersis generibus mortuum. Numquid ergo hoc quod videmus in hoc mundo dicere possimus vitam quam humoris tumidant, dolores extenuant, ardores excecant, aer morbidat, esse instant, seiuuina macerant, ioci dissoluunt, tristitia consumunt, sollicitudo coarctat, suauitas hebetat, diuitia inflant, & riant, paupertas dicit, iuuentus extollit, senectus incuruat, infirmitas frangit, maior deprimat, & in malis gaudis istius misere vite ita finem imponit, ut cum esse desideret, non fuisse putetur. Igitur ipsa vitalis, & vita mortalis, &c. Transit

D. Aug. l. 1. s. l. Tom. 5

stulit valde congruenter hæc verba Ribadimera auctor modernus. Alio vero loco. Sic eleganter vitam hanc describit. Vita, que sicut umbra luna,

tica enanescit, sicut flus in arborem crescit, & statim marcescit, nunc floret, & statim aret, vita, inquam, mea, vita fragilis, vita caduca, vita, que quanto magis crescit, tanto magis decrescit, quanto magis procedit, tanto magis ad mortem accedit. Vita fallax & umbratica, plena lacu mortis.

Nunc gaudeo statim tristor, nunc vigeo, statim infirmor, nunc viuo statim morior, nunc felix appareo, semper miser, nunc rideo, iam fleo: sicque omnia mutabitur: subitaneum, cum nihil una hora in uno statu permaneat: hinc timor, hinc tremor, hinc fames, hinc sitis, hinc calor, hinc frigus, hinc languor, inde dolor exuberat. Subsequitur iis importuna mors, que mille modis quoties miseris omnes insperato rapit: hunc necat febribus, illum opprimit doloribus, hunc consumit fames, illum sitis extinguit, hunc suffocat aqua, illum interimit laqueo, illum perimit flammis, alium demibibus bestiarum ferocum vorat, hunc trucidat, ferro, illum veneno corrumpit, aliterum tantum repentino terrore miseram vitam finire compellit. Et nunc super hac vita, magna nãserta, quia cum nihil certius morte, ignorat tamen homo finem suum, & cum stare putat, collidit, & perit spes eius. Nescit enim homo, quando, vel ubi, vel quomodo moriatur, & tamen certum est, quod cum mori oporteat. Hinc duo elicit D. Augustinus quod vita hæc, mors potius quam vita sit nominanda. Hoc decessimis probat rationibus & particulariter idem confirmat his Christi verbis. Qui credit me, transit a morte ad vitam. An non congruentius diceret o Domine, Transitur de hac vita ad alteram, de hac temporali ad illam æternam, de hac terrena ad illam celestem? Minime: quia nec quidem cum his epithetis temporalis terrena & corruptibilis vita: nomen metetur, sed mortis: nec miseris inquit D. Augustinus quod illam hoc nomine vocauerit, qui tam distincte nouerat ratione vitæ ac mortis: sicut ipse Christus, quinimo & ipse Cicero, solo lumine naturali, hanc ita vocauit: Hæc vita quedam mors est, quam lamentari possem, si liceret. Secundum: ingentem hinc elicit admirationem, satis enim demeriri non potest amorem quo vitam hanc, cum talis sit, prosequimur, &c. de quibus alibi.

l. 13. de ci. u. c. 10. & 10. ubi dicitur. Tract. 1. n. 239. & l. 99. Epist. 119. ad Sanna. & l. 119. ad Iulianum. & l. 119. ad Iob. & l. 119. ad Iob. & l. 119. ad Iob.

Tract. 1. n. 173. 174.

Attamen in monte Vinum propinabitur mera cissimum, defecatum, vindemiam defecata: gaudium enim, delicia, ac cordis læticia ab omni tædio, dolore ac tristitia, purissima erunt, & expurgata. Hoc olim dictum est D. Ioa. dum ei loquens splendor quidam ac species offerebatur: Hæc uernaculum Dei cum hominibus & habitantibus est, &c. Et absterget Deus omnem lachrymam ab oculis eorum, & mors ultra non erit, neque

Apoc. 23. lucus,

Iustus, neque dolor erit ultra. Sine morte vita, sine dolore gaudium sine infirmitate salus, sine dolore voluptas, sine periculo securitas: totum gaudium purum, meta voluptas, defœcata læticia. Ibi (inquit D. August.) ex quo sumpsit læticia, salus sine dolore, vita sine labore, lux sine tenebris, vita sine morte, omne bonum sine omni malo, ubi iuuentus numquam senescit, ubi vita terminum nescit, ubi decor numquam pallescit, ubi amor numquam tepescit, ubi sanctas numquam marcescit, ubi gaudium numquam decrescit, ubi dolor numquam sentitur, ubi gemitus numquam auditur, ubi crux nihil videtur, ubi læticia semper habetur, ubi malum nullum timetur, quoniam ibi summum bonum possidetur. Stupescit referens; sunt autem illa verba, quæ adiungit, postquam huius miseræ vitæ desuperit calamitates, illam æternæ opponens.

D. Aug. 1. solil. c. 33. in fine exposition. Psal. 62. Tom. 9.

§. 16. *Tantum est cali gaudium, ut melius dicatur, quod homo intret in illud, quam ipsum in hominem.*

I Deitè dicit Christus se dicentem seruo fidei: *Intra in gaudium Domini tui.* Mirare modum loquendi. Quis in quod intrat: voluptas, seu gaudium in animam, vel anima in gaudium? Nostro hoc modo intelligimus, quod gaudium intret in cor, & non è conuerso. Sic est (annuit D. Aug.) Ille portò fiet oppositum, primò eo quod nostrum hic gaudium tam sit modicum, ut capi possit in re tam exigua, ut est cor humanum, sed nec illud unquam totum adimplet. Tantum verò ibi erit gaudium, tanta voluptas, ut nullum sit cor, anima nulla, quæ possit illud concludere, ac comprehendere, quocirca dicitur, quod cor intrabit in gaudium. Poculi aquam de facili corpore tuo comprehendis, nec fatigaris, ac magni fluminis, vel Oceani, quis hæc dicat posse, corpore tuo comprehendere, quin potius totum illa subergetur, nec erit possibile illam in te intrare, bene quidem te in illam. Exiguæ sunt mundi huius voluptates, breues, leues haustus quos b. hinos, & subito euanciscit quod atulerunt: refrigerium & deliciae quas ex illis haurimus. In illo cœlesti mote gaudium est instar maris immensi, fluij rapidissimi, qualem vidit Ezechiel de templo profluentem, tanto quarum abundantia, ut illas non esset qui uaderet, sed certo submersiois periculo exponeretur periturus, qui illas pertransire præsumeret. Hieron. Bapt. de la Nuza. Tom. 1.

Mat. 25. 21.

Manu. 4. c. lib. ultim.

Exa. 7. 47.

psisset. Postmodum idem vidit D. Iohannes, quando ei cœlestis illa Hierosolim monstrabatur: *Et Apoc. cap. 21. 1. ostendit mihi fluium aquæ vitæ, splendidum tanquam crystallum, procedentem à sede Dei & Agni.* O quæ puræ aquæ, quàm splendide, quàm crispantes, ut nec ipsum purissimum crystallum tam pellucidum censeatur. Et quas credis illas esse aquas, quæ procedunt ac scaturiunt velut à fontis origine: *A sede Dei & Agni* Altissimum hic suspicio mysterium: nimirum, quod gaudij æternæ beatitudinis aquæ, ac gloria procedens, ex fructione duorum, Dei scilicet in sua essentia & substantia, ac Christi agni Dei in quantum homo est. Ita censet Theologorum Raphael D. Thom. 2. 2. q. 2. 5. obiectum principale beatitudinis seu totius gloriæ cœlestis, sunt mysteria Dei, & Christi auctoritate & excellentiæ diuinitatis Dei, & prerogatiuæ ac eminentiæ Christi Domini humanitatis. Proinde procedet hæc primario ex visione Dei, & Christi, secundum id quod ipse Christus dixit: *Hæc est vita æterna, ut cognoscant te solum Ioan. 17. 3. Deum verum, & quem misisti Iesum Christum.*

Secundò utitur Christus hæc forma desumpta metaphora ab eo qui mare ingreditur, cuiusq; Similibus vidis immergiur: totus enim mari cooperitur, tudo, sic ut nihil sit eius quod mari non absorbeat; hoc modo erit gaudium in cœlo, ut totus illo immergatur ac absorbeatur sic ut nihil sit quod illo non absorbeat, intellectus visione Dei, voluntas amore diuino, anima gloria integerrima, totius deniq; Deus tibi sit inuiseratus, unde in anima dignitas oriatur tam diuina, ut Deus esse videatur. Corpus autem ex omni parte erit gaudio delibutum, doribus claritatis, subtilitatis, agilitatis & impassibilitatis, sensus obiectus replebuntur quæ omnem excedat intellectum, oculus visione Christi, cuius tam ingens ac ineffabilis est pulchritudo, ut eius vnica manus quæ videntem exhibuit D. Theresiæ, tanto mentem eius gaudio delinuerit ut si Deus cor eius nouâ suâ gratiâ non roborasset, nimio gaudio seiscum fuisset. Visione quoque purissimæ ac virginis immaculatæ Mariæ, cuius pulchritudinem nedum sol, luna, ac sidera mirantur, sed ipsi sup. emi omnium Seraphini. Quod si viuens adhuc in mundo caduca hæc & mortali vita; eius tam elegans fuerit forma venustatis, ut D. Dionysius in illam sententiam declinaret, dum eam vidit, quod nisi eum fides aliud doceret, firmiter teneret, nullum dari posse bonum excellentius aut beatitudinem feliciorum, quàm eius frui conspectu. Quid censendum, quando in cœlis iam regina regnat gloriose? hæc etenim sola